

worden van „geheel Israël" naar Rom. 11: 26 volgt. De verharding voor een deel van Israël „duurt tot den tijd dat de volheid der Heidenen zal ingegaan zijn. En alzoo zal geheel Israël zalig worden". Dit alzo is volgens Greijdanus „op zichzelf niet alsdan, daarna". Het geeft hier „krachtens het verband ook wel een tijds-gedachte aan, maar duidt toch ook nu iets anders aan, n.l. de wijze of omstandigheden of middel". Over die „tijds-gedachte", d.w.z. of die tijd nadat de volheid der Heidenen zal ingegaan zijn, lang of kort zal duren, laat hij zich niet uit, blijkbaar omdat z.i. God ons daarover niets naders geopenbaard heeft. Van een Duizendjarig Rijk wil hij niets weten, zooals uit zijn verklaring der Openbaring duidelijk blijkt.

Wie heeft hier gelijk? Is er een duidelijk bewijs, dat Christus a n s t o n d s, nadat de volheid der Heidenen zal ingegaan zijn, wederkomt, zooals velen meenen, dan is de zaak uitgemaakt, omdat er dan voor een massale bekeering der Joden geen tijd meer overblijft. Maar hoe ik ook zoek, dat bewijs vond ik niet. Hier in Rom. 11 niet; en elders ook niet. Ik vind het te gewichtig om hier een beslisse uitspraak te doen. Beide opvattingen zullen nog wel naast elkaar blijven staan.

De vervulling van Gods beloften ligt niet in terugkeer naar Palestina, maar in hun bekeering tot den Messias. Het herstel van Israël is geen politiek, maar een geestelijk herstel.

Al zou het den Zionisten gelukken Palestina voor de Joden vrij te maken en al zouden de Joden er terugkeren, dan zouden zij er toch terugkeren, zooals Dr. Kuiper terecht schreef, „gelijk ze er uittogen, zonder hun Koning en Heere".

De Joden moeten zich tot den Messias bekeeren. Johannes de Dooper riep het hun bij zijn aankondiging van den Messias reeds toe: „Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen", Matth. 3: 2. En dienzelfden eisch stelt Petrus in zijn antwoord aan de in hun hart verslagen Joden op den Pinksterdag: „Bekeert u". Handelingen 2: 38.

En wat volgt er dan als zij zich bekeeren? Dan volgt de Christelijke doop: „en een iegelijk van u worde gedoopt in den naam van Jezus Christus en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen", vs 38.

En wat werkt de Geest dan verder? Immers dit, dat zij door den Doop worden ingelijfd in Christus' kerk: „Die dan zijn woord gaarne aannemen worden gedoopt", vs 41. „En de Heere deed dagelijks tot de gemeente, die zalig werden", vs 47.

Maar dan? Houddt dan na de bekeering der Joden in de verstrooiing de vervolging voor goed op? Krijgen zij dan een vrijer en ruimer levensbeweging? Wordt de vloek der verstrooiing dan opgeheven? Antwoord: neen! Verreweg de meeste Joden blijven ook dan onder de volken verstrooid. Dan wordt de verdrukking eer nog zwaarder. Bij het oude motief, de vervolging uit rassenhaat, omdat zij Joden zijn, komt dan het nieuwe motief, de verdrukking uit godsdiensthaat, omdat zij Christenen geworden zijn. Dan zijn zij met de geloovigen uit de Heidenen één in Christus, en ook één in de vervolging, die Christus' kerk nog wacht.

Moeten er dan overal afzonderlijke kerkformaties komen? Zooals bijv. in Indië, een afzonderlijke kerk van Europeanen en daarnaast op dezelfde plaats een eigen kerk van Inlandsche christenen, met de kennelijke bedoeling om tot een zelfstandige nationale Indische kerk te komen? Of zooals bij de Gereformeerden in Zuid-Afrika, waar op vele plaatsen twee onderscheiden kerken zijn, één van het blanke, en één van het zwarte ras (de kaffers), omdat beide zich alleen in een kerk van eigen ras thuis gevoelen?

Wat de Joden betreft moet m.i. het antwoord ontkennend luiden. Het zou wel zoo zijn, ingeval zij in de Christenlanden hun eigen Hebreeuwse taal spraken. Want verschil van taal maakt afzonderlijke kerkformaties noodzakelijk en ook geoorloofd. Maar rassenverschil van Christenen uit de Joden en uit de Heidenen toch zeker niet?

Vooreerst is het m.i. in strijd met het beginsel dat Christus den middelmuur des afscheidels gebroken heeft, opdat Hij die beiden in één lichaam verzoenen zou door het kruis, enz. Ef. 2: 12-17, waaruit volgt, dat in Christus „niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, Barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije, maar Christus is alles en in allen". Col. 3: 11.

Voorts acht ik het ook in strijd met de organisatie der Apostolische kerken in het Nieuwe Testament. Hand. 15 toont duidelijk dat het samenleven in één kerk op dezelfde plaats vele moeilijkheden gaf, maar óók dat deze moeilijkheden overwonnen zijn, zoodat het samenleven in één kerk mogelijk werd. Uit de Handelingen der Apostelen en uit de brieven van Paulus weten wij bovendien, dat er op vele plaatsen slechts één kerk bestond van Christenen uit de Joden en uit de Heidenen. Wij noemen alleen die te Antiochië in Syrië en in Pisidië, verder Iconium, Lystre, Derbe, Rome, Corinthé e.a. Het ligt dan ook voor de hand, dat men zich in steden en dorpen, waar slechts enkele Joden tot bekeering komen, door dit Apostolisch voorbeeld laat leiden. In landen en in steden met groote Jodenkolonies en waar vele Joden tot bekeering zouden komen, zouden afzonderlijke kerk-

formaties van Joden-Christenen te denken zijn; en deze zouden dan eventueel in het kerkverband der bestaande Christelijke kerken kunnen opgenomen worden. Maar met zekerheid is daarvan niets te zeggen, omdat God het ons niet heeft geopenbaard.

Z. JOH. J.

UIT DE SCHRIFT

Machtsuitoefening door den Machthebbende.

En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen, ...
En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest....

Handel. 1: 9, 2: 4.

Christus Zelf heeft in Zijn afscheidsrede een nauw verband gelegd tusschen Zijn hemelvaart en de komst van den Heiligen Geest (b.v. Joh. 16: 7); daarom mogen we nooit de één, los van de ander, beschouwen. En de hemelvaart moeten we weer bezien in het licht van het gesprek, dat de Heiland, vlak ervoor, met Zijn discipelen gevoerd heeft. Als Hij dit gezegd had, werd hij opgenomen. Deze bijzin is niet slechts een tijdsaanwijding; neen, de Heilige Geest — Die is de Schrijver — verbindt met deze woorden de hemelvaart ten nauwste aan het zoo juist gesprokene.

Wat heeft Christus dan gezegd?

Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Ook op aarde. Die is Zijn gebied. Hij heeft er de volle zeggenschap over, Hij alleen. De verheerlijkte Heiland heeft, gedurende de veertig dagen tusschen opstanding en opvaart, de aarde er telkens weer op aangezien: die is nu Mijn domein. Maar dan gaat Christus die macht ook uitoefenen; die veertig dagen achtereen is Hij bezig de aarde in bezit te nemen. Hij legt er beslag op; Hij eischt ze op voor Zich.

Dát is het, als Hij tot Zijn discipelen zegt: gij zult Mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem als in geheel Judea en Samaria en tot aan het uiterste der aarde. De apostelen moeten alles opschrijven voor Hem, den rechtmatigen Eigenaar; en daarin vordert Christus Zelf het alles op. En aldus beslag leggend op de aarde, — als Hij dit gezegd had — slechts in die kwaliteit, als Bezitter der aarde, wil Hij ten hemel gaan.

't Schijnt wel eens, dat Christus bij Zijn hemelvaart de aarde heeft losgelaten, dat Hij alleen in den hemel Zijn Koninkrijk zoekt te vestigen. Wat is er op aarde een verzet tegen den Christus! Welk een goddeloosheid! Welk een welbewuste en vaak ook doeltreffende actie tegen God en Zijn dienst!

En dan komt soms de neiging naar boven om deze door en door zondige aarde maar los te laten en alleen maar op den hemel te hopen. Te zeggen: hier beneden is het niet.

Doch dan verloochenen we den Christus. Hij liet de aarde niet los. Dan ware Zijn groote werk mislukt. Neen, eerst beslag leggend op de aarde, als het ware met de aarde in Zijn handen, is Hij naar den hemel gegaan. En bij Zijn troonsbestijging ontsloot Hij voor de aarde, die immers bestemd was om in den hemel te worden opgenomen, de volle hemelsche heerlijkheid.

Nu roemen we, geloovend Christus' hemelvaart: heel de wereld Zijn gebied!

Doch dit is het einde nog niet!

Christus legde wel beslag op de aarde en op het gansche menschenleven, maar is dat beslag wel effectief? Wordt Zijn Souvereiniteit wel erkend? Is 'thiermee niet als met koloniale mogendheden, die wel gansche streken tot haar gebied rekenen, maar die in die streken inderdaad slechts heel weinig te zeggen hebben, zoodat nauwelijks van gezagsoefening sprake kan zijn? En dan, als dat beslag, dat Christus gelegd heeft op de aarde, zoo weinig effectief is, wordt dan de hemelsche gunst door de aarde wel waarlijk genoten?

Ziet nu Pinksteren, de vervulling van hemelvaart. Dan komt de Heilige Geest, om in Christus' naam het gelegde beslag effectief te maken! Dan worden zij allen vervuld met den Heiligen Geest. Christus eischt hen, door Zijn Geest, volkomen voor Zich op. Hoe erkennen en genieten zij Zijn genadeheerschappij! Hoe willen zij allen, ouden en jongelingen, zonen en dochteren, Zijn slaven en slavinnen zijn, en hun geheele leven door Hem laten beheerschen! En hoe jubelen zij daarbij erin, dat door den Geest de gemeenschap met den hemelschen Vader hun is ontsloten.

En dan werkt de Geest door, opdat de heele wereld al meer, daadwerkelijk, Christus' domein wordt. Dan zijn de apostelen Zijn getuigen tot aan het uiterste der aarde. Telkens nieuwe gebieden worden onder Christus' beslag gebracht; al meer wordt voor de aarde de hemel geopend.

Ja, vandaag nog legt de Heilige Geest beslag op die van Christus zijn. En Hij doet het, opdat door hen heen al meer heel de wereld Christus' gebied wordt, heel het leven en heel de aarde. En zoo wordt ons leven al meer een leven onder geopen den hemel, door den Geest!

's Gr.

F. de V.

KERKELIJK LEVEN

De scheuring in Amerika. (IV.)

Thans komende tot de aanleiding of oorzaak der scheuring in Amerika, hooren we de Hoeksema allereerst spreken over de „nieuwe mentaliteit", die omstreeks 1924 in de amerikaansche zusterkerk zich openbaarde.

Zonder op de details in te gaan, waartoe ik onbevoegd ben, geloof ik toch, dat de situatietekening, zooals de Hoeksema ze geeft, veelszins juist is in het noemen der in geding gebrachte punten. De Hoeksema zegt:

De oorzaak van haar gescheiden leven sedert 1924 zal ik trachten zoo objectief mogelijk te beschrijven. Er ontstond ongeveer 1920 verschil van meening over de kwestie der gemeene gratie. Een paar broeders, daartoe gedrongen door een steeds toenemenden goet van wereldgelijkvormigheid, die zich op meer dan ééne wijze in de kerken openbaarde, zoowel als door het streven van sommigen in de kerken naar een breedere interpretatie van de gereformeerde waarheid, het tot openbaring komen van wat destijds dikwijls een „nieuwe mentaliteit" werd genoemd, en door het feit, dat deze „nieuwe mentaliteit", schoone den dr. Kuiper van de antihese niet willende, swoepte met Kuiper's „gemeene gratie", dachten zich op dit „leerstuk" in, vergeleken het met Schrift en belijdenis, en kwamen tot de slotsom, niet slechts, dat de naam gemeene gratie of algemeene genade niet deugde, noch ook, dat we behoefte hadden aan een betere voorstelling of verdere ontwikkeling dier leer, maar dat de leer zelf in beginsel niet in overeenstemming was met de gereformeerde wereld- en levensbeschouwing, en dien diende te worden verworpen.

Speciaal op den invloed van dr. Kuiper's werk valt te letten. Dr. Kuiper is ook ginds meer nagepraat dan nagedacht. Ten deele is hier de historie van het kerkelijke en theologische leven voor aansprakelijk. In Amerika was aanvankelijk veelszins tegen Kuiper bezwaar gerezen; hij werd door zeer velen niet vertrouwd. Later is men den anderen kant uit gegaan, onder invloed eener inmiddels opgetreden tegen-leiding. En toen is Kuiper's „Gemeene Gratie" voor velen een welkom boek geworden. Zooals evenwel in de eerste periode een encyclopaedisch rijpe theologische verantwoording van de bestaande antipathie tegen Kuiper veelszins ontbrak, zoo stond het in de tweede feitelijk óók met de vlug gewonnen sympathie. Men dacht de zaken niet door; hetgeen ook geen wonder was. Ook in Nederland werd het vrije debat over Kuiper's theologische stellingen veelszins gesmoord; en dr. Kuiper zelf ging daarin voor. De manier b.v. waarop hij Ten Hoor „afhandelde" (zoo ongeveer in dezer voege: „u bent nominalist, ik ben realist, de vaderen waren dat ook, praten geeft bij zoo groot verschil in uitgangspunt niet meer, goeden dag dus") kon niet door den heugel, bracht de zaak niet verder, en stelde tegenover Ten Hoor's m.i. niet geheel juiste omljsting van enkele op zichzelf gerechtvaardigde bezwaren tegen opvattingen van dr. A. Kuiper, nu van diens zijde een evenzeer verkeerde omljsting; m.i. was Ten Hoor niet geheel ter zake, toen hij achter alles en nog wat de opleidings-kwestie zag liggen; maar Kuiper deed een schot in de lucht, toen hij van nominalisme en realisme sprak. Die extravagantie ging Ten Hoor's fout in onjuistheid ver te boven. Was het wonder, dat waar in Nederland het debat over veel en velerlei gesmoord werd, in Amerika niet veel beters te wachten viel?

Vandaar dan ook, dat een tijdlang de grootste ver-warring daar geheerscht heeft. Met name in de periode, waarin de zaak-Janssen aan de orde was. In die dagen schrijven acht theologen (vier predikanten en vier professoren) samen een brochure tegen Janssen, acht auteurs, die niet lang daarna scherp tegenover elkaar zullen staan: de heeren Berkhof, de Jong, Heyns, H. J. Kuiper, Ten Hoor, Volbeda, en ook Danhof en Hoeksema.

En wat al geschilpunten! Janssen beschuldigt Ten Hoor van dit en dat. De acht auteurs vinden dat „koddig". Janssen vreest, dat Ten Hoor behalve Kuiper ook Bavincek veroordeelt. De acht auteurs verzekeren het tegendeel. Dr. Janssen — zelf betrokken in kwesties van bijbelcritiek — werpt de kwestie algemeene-bijzondere genade op. De acht auteurs verzekeren te zamen, dat men verschillen kan van de gangbare opvatting der Gemeene Gratie, en toch op den bodem der confessie staan. „Indien hij (dr. Janssen) dat niet weet, is het zijn eigen schuld." Ja, ja, maar enkele jaren later ligt een tweetal van die acht in scherp conflict met de zes, en met heel de Chr. Ref. Church. Wie de geschriften van dien tijd leest, snakt af en toe naar een diepers en breedere behandeling der vragen. Inderdaad, het theologische beeld van de eerste jaren der Chr. Ref. Church is niet al te opwekkend. Verwarring, onzekerheid, gebrekkige probleemstelling, het is alles wel geschikt om oorlogen met onklare ultimatum en onrijpe vredesdicten in het leven te roepen. En als na zooveel jaar dit door een buitenstaander, die zelf nog tot de jongeren behoort, geconstateerd wordt, dan is dat niet een acte van overmoed. Eerder zou het bewijs van onwezenlijke en onwaarrantige „vriendschap" zijn, als wij thans de dingen anders voorstelden. Want 't is heusch geen wonder, dat de gang van het amerikaansche leven zoo zwaar geweest is. Wij zelf zijn over elementaire vragen, niet zoozeer van confessioneel, doch van wetenschappelijk belang, ook nog pas aan het eigen gesprek toegekomen; en ook dát gaat nog stroef genoeg. Hoe zou 't anders kunnen, ginds, waar men alleen maar den verdraagden gang in den eersten tijd heeft kunnen hebben.

Het kar beide zijde in den tijd diept zijn, in deze op terdege be jeugd", wa schreven h behandelin in Nederla logischen decennien

Vergissel zijn betee klacht ov haar best heeft geze

De Here P

Nu werd gen tot Go maar moe de breuke middenpun den mensc breuk. De Wezen l der digel kan nooft worden ve king tussc selen tot zoodat b.v. indien er treden. W vallen me onderworv verbroken, der scep gevallen t licht zeer l van natuur in zijn ge aan de sp worden ge en dat hi dienen, ve ping met dienen, st hij echte Want een de betrekl harten s het beeld al zijne k rechtheid, dient med om te zeg beeld God zeggen, d dit laatste beeld God deze ondi Gods sloeg nis, zijne heid werd heid en re liefde ver is niet sle En de kne en bondge door Zijne regeeren. bleef weze veranderi denis, dat het lever van hetg te zijn.

Dit alle gehoorzaa plants na gebeuren is in den in weerw ook dóór doel af. V is nooit s schaduw naar den reiken va voorzien. zevenden de eeuwige nakel, in in Christ- dingen in eeuwighjk het Beeld creature, het Hooft de Eerst- geschapen die zienlic heerschap dingen zā is des Va volheid v Gods ee vriendsch en door hemelsch- Gods bij dan ook a van satas eeuwige v